

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA I NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

EDUKACJA PRAWNA

PORADNIK DLA MŁODZIEŻY

W RAMACH SZKOLNEJ KAMPANII SPOŁECZNEJ - ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

**FUNDACJA STUDENCKA
„MŁODZI-MŁODYM”**

Organizacja Pożytku Publicznego (OPP)
KRS 0000270261 | NIP 949-204-42-31
ul. Bór 116, 42-202 Częstochowa
biuro@fsmm.pl | www.fsmm.pl
tel. +48 795-795-747

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**

www.ms.gov.pl

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa
www.ms.gov.pl
tel. 22 52-12-888

**STAROSTWO POWIATOWE
W RADOMSKU**

ul. Leszka Czarnego 22,
97-500 Radomsko
starostwo@radomszczanski.pl
www.radomszczanski.pl

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

W dwudziestym pierwszym wieku istnieje wiele zagrożeń dla młodzieży. W związku z cyfryzacją, znaczna większość zagrożeń czyha na młodych ludzi w Internecie, oprócz tego wśród zagrożeń dla młodzieży wymienić także należy: używki, w tym uzależnienie od Internetu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, alkoholu, gier bądź zagrożenia związane z chorobami, samobójstwami, pornografią lub prostytutką.

I. UZALEŻNIENIA

Młodzież nie potrafiąca odnaleźć się w codziennym życiu, która czuje się nieakceptowana przez otoczenie, odrzucona, szuka pocieszenia, często pocieszeniem jakie znajduje są wszelkiego rodzaju używki.

Uzależnienie to stan polegający na zaburzeniu zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Cechuje się koniecznością zażywania danej substancji lub przymusem realizacji określonej czynności. Chęć pocucia chwilowej ulgi i odprężenia sprawiają, że osoba uzależniona nie zauważa momentu, kiedy przestaje nad tym panować. Substancje te pozwalają przenieść się w inny świat. Świat, w którym nie ma problemów, wszystko wydaje się być łatwiejsze. Jednak w końcu przychodzi czas, kiedy substancje przestają działać, a świat jest nadal beznadziejny. Wtedy pojawia się kolejna potrzeba zażycia danej substancji, schemat ten jest powtarzany wielokrotnie, w tej jednak zależności, że potrzeba zażywania danej substancji jest częstsza a ilość jest stosunkowo zwiększana, co doprowadza nas do momentu, w którym nie jesteśmy w stanie normalnie funkcjonować, a uzależnienie przyjmuje na nami pełną kontrolę. Znaczna większość regulacji prawa polskiego dotyczących narkotyków i innych substancji psychoaktywnych ujęta została w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wskazana ustawa zawiera szeroki zakres uregulowań, począwszy od zespołu definicji, przez planowane działania edukacyjno – wychowawcze. W oparciu o niniejszą ustawę można wskazać, że uzależnienie od narkotyków wywołuje nie tylko negatywne konsekwencje dla naszego zdrowia, lecz również może powodować odpowiedzialność prawnokarną.

Najczęściej stosowanym przepisem ww. ustawy jest art. 62, zgodnie z którym:

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Dodatkowo wskazać należy, że osoby będące pod wpływem środków odurzających, bądź pod wpływem alkoholu dopuszczają się szeregu różnych przestępstw, bowiem środki odurzające wywołują u nich agresję, brawurę lub „zniekształcenie rzeczywistości”.

II. CHOROBY

Poprzez narkotyki, a w szczególności używanie tej samej strzykawki bądź „przygodny” stosunek seksualny, młodzi ludzie są narażeni na zakażenie wirusem HIV i AIDS.

HIV to ludzki wirus upośledzenia (niedoboru) odporności (ang. human immunodeficiency virus). Wirus HIV powoli uszkadza system odpornościowy człowieka, który odpowiada za naszą podatność na infekcje. Zakażenie wirusem HIV może przez wiele lat przebiegać bezobjawowo, co bardzo utrudnia diagnozę. Przez nawet 8–10 lat wirus HIV może nie dawać żadnych symptomów, jednak w tym czasie wirus HIV cały czas namnaża się i niszczy odporność zakażonej osoby. Może wywołać zespół nabytego upośledzenia odporności – AIDS. Nieleczony zakażenie HIV prowadzi do rozwoju AIDS, czyli zespołu nabytego niedoboru (upośledzenia) odporności. AIDS to końcowy etap NIELECZONEGO zakażenia HIV. To zespół chorób atakujących osoby zakażone HIV. Zaliczamy do niego różne infekcje i typy nowotworów. AIDS występuje po wielu latach trwania infekcji HIV u osób, które o swoim zakażeniu nie wiedzą. Osoby, które wiedzą o swoim zakażeniu objęte są nowoczesną terapią antyretrowirusową, która zapobiega wystąpieniu AIDS.

Chorobą, na którą narażona jest młodzież jest również depresja i związane z nią wszelkiego rodzaju zaburzenia m. in. odżywiania. Typowo rozumiane zaburzenia depresyjne kojarzą się ze smutkiem, płacliwością, przygnębieniem i obniżeniem nastroju. Jednak należy zdawać sobie sprawę, że depresja nie zawsze tak wygląda. W przypadku dzieci i młodzieży często obserwuje się raczej rozdrażnienie, nagle zmiany nastroju, często też złość i wrogie nastawienie do otoczenia. Osoba chora może wydawać się znudzona i zniechęcona do podejmowania aktywności, jest apatyczna i nie potrafi się cieszyć z tego, co do tej pory sprawiało radość i przyjemność. Następuje także ograniczenie kontaktu z rówieśnikami. W skrajnych przypadkach dziecko odmawia wykonywania swoich obowiązków, takich jak pójście do szkoły, a nawet wstawania z łóżka lub wychodzenia z pokoju. Bardzo często osoby z depresją sięgają po używki, aby poradzić sobie z napięciem emocjonalnym, lękiem i smutkiem. Osoba chora na depresję może podejmować ryzykowne zachowania, może również próbować się zabić. Z tego względu młodzież chorująca na depresję powinna być pod szczególnym nadzorem i opieką. Bardzo często przy depresji u młodych osób może dojść do zaburzeń odżywiania. Wśród najczęstszych zaburzeń wymienia się anoreksję, bulimię oraz zespół kompulsywnego jedzenia.

III. PORNOGRAFIA I PROSTYTUCJA

Kolejnym zagrożeniem jest pornografia. Pornografia jest to przedstawienie ludzkich zachowań seksualnych, której celem jest wywołanie u odbiorcy pobudzenia seksualnego podobnego, ale odmiennego od erotyki. Pornografie przedstawia się w różny sposób, za pomocą słowa pisanego i mówionego, zdjęć, rzeźb, rysunków, filmów, dźwięków i animacji. Sytuacja prawna pornografii bardzo różni się w zależności od kraju. Przeważnie zabroniona jest pornografia przedstawiająca stosunki seksualne z udziałem małych dzieci, chociaż coraz częściej właśnie dowiadujemy z mediów, prasy o takich przypadkach. W Polsce pornografia jest ogólnie legalna, lecz nie wolno jej przedstawiać w miejscach publicznych, gdyż nie wszystkie osoby mogą chcieć to oglądać, nie mogą tego również oglądać osoby poniżej piętnastego roku życia. Karalna jest produkcja, sprowadzanie i rozpowszechnianie tzw. pornografii „twardej” czyli z udziałem osób poniżej osiemnastego roku życia, albo związane z użyciem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem.

W dzisiejszych czasach z pornografią można spotkać się praktycznie wszędzie, uzyskanie jakichkolwiek materiałów pornograficznych nie stanowi najmniejszego problemu. Jest wiele negatywnych skutków wywołanych odbiorem treści pornograficznych: pornografia burzy spokój psychiczny, powoduje uzależnienie, buduje fałszywy obraz życia seksualnego, osłabia uczucia, uczy przedmiotowego traktowania drugiej osoby, powoduje wzrost agresji, godzi w odpowiedzialność oraz prowadzi do wielu dewiacyjnych zachowań i przestępstw seksualnych.

Następnym, bardzo podobnym problemem jest prostytucja. Prostytucja, czyli sprzedaż usług seksualnych za pieniądze lub inny rodzaj zapłaty. W Polsce sama prostytucja nie jest zabroniona, lecz zabronione są czyny związane z tym zjawiskiem takie jak stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo. Bardzo często młode dziewczyny werbowane szybką możliwością zarobienia pieniędzy, „wchodzą w prostytucję”.

Powyżej przedstawione działania są przestępstwami na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna

Art. 202. [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych]

§ 1. Kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utwala lub sprowadza, przechowuje lub posiada albo rozpowszechnia lub prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Kto utwala treści pornograficzne z udziałem małoletniego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Kto przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 4b. Kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4c. Karze określonej w § 4b podlega, kto w celu zaspokojenia seksualnego uczestniczy w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego.

§ 5. Sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w § 1-4b, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

Art. 203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji]

Kto, przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub wykorzystując stosunek zależności lub krytyczne położenie, doprowadza inną osobę do uprawiania prostytucji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 204. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo]

§ 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, nakłania inną osobę do uprawiania prostytucji lub jej to ułatwia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Karze określonej w § 1 podlega, kto czerpie korzyści majątkowe z uprawiania prostytucji przez inną osobę.

§ 3. Jeżeli osoba określona w § 1 lub 2 jest małoletnim, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. (uchylony).

IV. ZAGROŻENIA W SIECI

1. Cyberprzemoc

Jest to stosowanie przemocy z wykorzystaniem różnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, jak np.: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe i inne.

Każdy świadomy użytkownik internetu powinien mieć na względzie, że każdy jego internetowy ruch pozostawia ślad, a sprawca aktu cyberprzemocy nie pozostaje anonimowy. Organy ścigania mają do dyspozycji szereg działań mających na celu zidentyfikowanie sprawcy. Wytropienie takiego internauty nie stanowi dla specjalistów żadnego problemu. Specjaliści informatyki śledczej przygotowują dane elektroniczne w taki sposób, aby były dowodami według prawa. Złudne poczucie anonimowości w sieci wyzwała u niektórych użytkowników internetu agresywne zachowania. Ludzie potrafią zachowywać się w sposób, w jaki nie zachowaliby się w bezpośredniej sytuacji z innym człowiekiem. Sprawcy czują się nierozpoznawalni w sieci, nie znają innych uczestników, przez co są bardziej śmielsi w swoich działaniach. Sprawcy najpierw krzywdzą czy obrażają, a dopiero później zastanawiają się nad tym, co zrobili. Ofiary cyberprzemocy nieczęsto zgłaszają zdarzenia organom ścigania, co też powoduje bezkarność sprawców. Fizyczna nieobecność osoby, która znajduje się po drugiej stronie komputera powoduje, że sprawca nie odbiera od tej osoby komunikatów niewerbalnych o jej samopoczuciu tj.: mimiki, gestykulacji, dystans fizyczny, modulacja głosu, kontakt wzrokowy. Takie sygnały w trakcie spotkania twarzą w twarz przeważnie blokują działania mogące sprawić przykrość drugiej osobie. Wobec człowieka w Sieci, z którym nie mamy osobistego kontaktu łatwiej zachować się okrutnie, ponieważ nie widzimy skutków wyrządzonej krzywdy. Młodzi ludzie mają szczególną motywację do stosowania cyberprzemocy w związku z etapem swojego życia. Chcą być postrzegani jako atrakcyjni dla grupy otaczających ich kolegów lub silnej postaci w grupie. Potrzeba akceptacji przez rówieśników lub ze strony silnej i/lub atrakcyjnej jednostki w grupie powoduje, iż młody człowiek nie uruchamia swojej oceny moralnej. Młodzi ludzie bardzo często naśladują działania grupy lub jednostki, nawet jeśli łamią one normy. Ważnym powodem jest to, że obawiają się być ofiarą, żeby samemu nie zostać ofiarą, przyjmują rolę sprawcy – sprawca ma siłę, moc, nie boi się, budzi poczucie zagrożenia u innych.

JAKIE SKUTKI WYWOŁUJE CYBERPRZEMOC?

Młodzi ludzie oceniają siebie według wartości nadanej przez kolegów, znajomych – klasę, forum, portal społecznościowy. Osoba wyśmiewana przez grupę lub przez znaczącego członka grupy:

- przeżywa wstyd i upokorzenie,
- czuje koncentrację uwagi na sobie – w czasie, gdy atakują ją rówieśnicy, a także w sytuacji interwencji nauczycieli,
- przeżywa to jako stygmatyzację i potwierdzenie bycia ofiarą – kimś słabym, samotnym, innym niż wszyscy,
- doświadczenie przemocy rówieśniczej w życiu to nagromadzenie silnych, bardzo trudnych uczuć i myśli,
- skrzywdzony w wyniku działań rówieśników odczuwa silną izolację od grupy, poczucie osamotnienia, niejednokrotnie rozpacz.

Każda osoba fizyczna, której dobro chronione prawem (m.in. życie, zdrowie, godność, wolność, mienie) zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo, a także jej najbliżsi jest uznawana wg prawa za ofiarę i może żądać respektowania praw ofiary np. złożyć zawiadomienie o przestępstwie.

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

KAŻDY CZŁOWIEK MA PRAWO DO OCHRONY: godności, zdrowia, wolności, dobrego imienia, wizerunku.

W Polsce powyższe prawa zostały zagwarantowane w akcie prawnym mającym najwyższą rangę tj. w art. 47 KONSTYTUCJI: „Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.”

Dodatkowo przestrzeganie powyższych praw jest również gwarantowane przez inne akty prawne, takie jak:

Art. 23 KODEKSU CYWILNEGO: „Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.”

Art. 24 KODEKSU CYWILNEGO:

§ 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

1. NARUSZENIE DÓBR OSOBISTYCH

W przypadku naruszenia dóbr osobistych, należy złożyć pozew o odszkodowanie i zaprzestanie naruszania do sądu cywilnego właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego (sprawcy naruszania dóbr) lub miejsca naruszenia. Oznacza to, że musimy dokładnie wiedzieć kim jest naruszający oraz znać jego adres, ponadto należy udowodnić naruszenie dóbr – przedstawić dowody naruszenia. Od pozwu należy wnieść opłatę.

2. NARUSZENIE CZCI, ZNIESŁAWIENIE, ZNIEWAŻENIE

Umieszczenie wizerunku osoby lub ośmieszających kogoś treści w celu jej ośmieszenia np. na stronie internetowej, na blogu, rozesłanie e-mailem lub za pomocą telefonu komórkowego – to przestępstwo prywatnoskargowe – oznacza to, że osoba pokrzywdzona lub jej przedstawiciel prawny muszą sformułować prywatny akt oskarżenia i złożyć go w sądzie rejonowym, wydziale karnym właściwym ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa w tej sytuacji – również należy mieć wiedzę o tym, kto jest sprawcą przestępstwa, a także posiadać jego dane oraz dowody popełnionego przestępstwa. Dowodami w tego rodzaju sprawie mogą być materiały z Internetu, dowodem mogą być również zeznania świadków, którzy słyszeli lub widzieli okoliczności nagrania i samo nagranie. Jeżeli sprawcą cyberprzemocy jest osoba poniżej 17 roku życia, działania w sprawie realizuje sąd rodzinny i nieletnich – tam składamy zawiadomienie o czynie zabronionym.

Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

3. TROLLLOWANIE

Są to różnego typu nieprzyjemne zachowania wobec innych użytkowników Internetu, które mają na celu rozbicie prowadzonej dyskusji. W miejscach przeznaczonych do wymiany myśli między Internautami, czyli na grupach dyskusyjnych, forach, czatach itp. Trollowanie może przejawiać się np. jako wypowiedzi jawnie pogardliwe wobec innych użytkowników, obsesyjne zwracanie uwagi na błędy ortograficzne, złośliwe wtrącanie niezwiązanych z tematem uwag i opinii. Sprawcy takich zachowań są nazywani trollami, najczęściej zwalczają ich moderatorzy i administratorzy serwisów. Wśród form tzw. Trollowania można wyróżnić:

Umieszczenie wizerunku osoby w celu jej ośmieszenia np. na stronie internetowej, na blogu, w serwisie społecznościowym, rozesłanie e-mailem lub za pomocą telefonu komórkowego, Umieszczanie w Internecie lub przesyłanie drogą e-mailową, przy użyciu komunikatorów, serwisów społecznościowych, za pomocą telefonu komórkowego itp. obrażających kogoś treści i opinii, Tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych, blogów, fałszywych kont i profili w serwisach społecznościowych, Rozsyłanie drogą e-mailową lub przy pomocy telefonu komórkowego różnego rodzaju kompromitujących materiałów.

Powyżej przedstawione działania są przestępstwami na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

Art. 212. [Zniesławienie]

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Art. 216. [Zniewaga]

§ 1. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli zniewagę wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej lub zniewagą wzajemną, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 5. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

4. FLAMING

Jest to celowe zaognianie wymiany zdań między użytkownikami w różnego typu serwisach dyskusyjnych, prowadzące niejako do „wojny”, w której wszystkie chwytły są dozwolone. Bardzo szybko następuje eskalacja agresji i odejście od pierwotnego tematu rozmowy, pojawiają się uszczypliwości, obelgi, a nawet groźby.

Przykładem działań, które mogą zostać uznane za flaming to np. groźenie komuś popełnieniem przestępstwa (np. pozbawieniem życia) przez Internet, kierowanie, za pomocą narzędzi dostępnych w Internecie, groźb w celu zmuszenia go do określonego działania, w taki sposób, że groźba ta wzbudza obawę, że zostanie popełniona.

Powyżej przedstawione działanie jest przestępstwami na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna.

Art. 190. [Groźba karalna]

§ 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

W przypadku, gdy ktoś jest ofiarą działań, które możemy określić jako groźby należy zawiadomić policję lub prokuraturę właściwą ze względu na miejsce popełnienia czynu. Zgłoszenie powinno posiadać formę zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa – nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego – czyli ostrzeżenie, że zgłosi się na policję w celu własnej ochrony (art. 115 § 12 kodeksu karnego). Dalsze działania poprowadzą prokuratura i policja – należy liczyć się z tym, że młody człowiek będzie przesłuchiwany, w tym wypadku (w wieku poniżej 18 r.ż.) przysługuje mu ochrona z art. 185 a i b kodeksu postępowania karnego czyli jednorazowe przesłuchanie w toku całego postępowania w przyjaznym pokoju przesłuchań Młodzi internauci często nie zdają sobie sprawy z tego, że istnieje możliwość identyfikacji nadawcy danego komunikatu, że nie pozostaną bezkarni tylko dlatego, że w Internecie nikt ich nie znajdzie. Policja posiada specjalistyczne narzędzia, które umożliwiają identyfikację i dotarcie do twórców niedozwolonych treści.

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

5. STALKING - FORMA CYBERPRZEMOCY

Jest to uporczywe nękanie innych za pomocą nowych technologii, np. zakładanie fikcyjnego profilu w celu ośmieszenia poszkodowanego, jego usuwanie i ponownie zakładanie. Zabronione zostało też podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub innych danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

Działania, które mogą zostać uznane za stalking to np.: złośliwe niepokojenie jakiejś osoby w celu dokuczenia jej poprzez wykorzystanie Internetu, wielokrotne powtarzanie jakiegoś działania w Internecie skierowanego na jakąś osobę wbrew jej woli.

Formy:

- Wielokrotne wysyłanie komuś w Internecie lub przy użyciu telefonu komórkowego niechcianych lub uprzykrzających informacji, obrazów, linków, itp., zwłaszcza, gdy dokonuje się tego korzystając z różnych form internetowej komunikacji naraz
- Bardzo częste wysyłanie komuś e-maili i informacji za pomocą komunikatorów, czatów, pomimo wyraźnej niezgody odbiorcy
- Wpisywanie bardzo dużej ilości niechcianych komentarzy pod zdjęciami czy wypowiedziami danej osoby w internecie.

Powyżej przedstawione działanie może zostać zakwalifikowane jako wykroczeniem na gruncie Kodeksu wykroczeń, bądź przestępstwo na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna.

KODEKS WYKROCZEŃ

Art. 107. [Złośliwe niepokojenie drugiego człowieka]

Kto w celu dokuczenia innej osobie złośliwie wprowadza ją w błąd lub w inny sposób złośliwie niepokoi, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1500 złotych albo karze nagany.

Takie działanie jest wykroczeniem i należy zgłosić je na Policję. Jeżeli potencjalnymi sprawcami są małoletni, to sprawą zajmie się sąd rodzinny i nieletnich. Rodzice lub opiekunowie mogą sami bezpośrednio zgłosić zachowania małoletniego w sądzie rodzinnym i nieletnich lub zgłoszenia dokona policja, jeżeli wykryje, że sprawcami są małoletni.

KODEKS KARNY

Art. 190a. [Uporczywe nękanie. Kradzież tożsamości]

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego. Takie działanie jest przestępstwem i jego ściganie nastąpi na wniosek pokrzywdzonego – oznacza to, że pokrzywdzony lub jego przedstawiciel musi złożyć zawiadomienie na Policję lub do prokuratury właściwej ze względu na miejsce popełnienia czynu, o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

6. SPOOFING

Jest to szereg technik zmierzających do podszywania się pod kogoś innego w Sieci. Komputery w sieciach identyfikują się po adresie IP lub/i po adresie MAC karty sieciowej. (Adres IP jest jedyną metodą autoryzacji). Wpływanie na automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przesyłanie informacji, a także każda zmiana, usuwanie albo wprowadzanie nowych zapisów danych informatycznych. Czynności te są podejmowane w celu uzyskania korzyści majątkowej lub wyrządzenia innej osobie szkody. Nie jest konieczne powstanie szkody majątkowej po stronie podmiotu, którego stanu majątkowego dotyczą informacje, na które wpływa lub które zmienia sprawca.

Powyżej przedstawione działanie jest przestępstwami na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

Art. 287. [Oszustwo komputerowe]

§ 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wyrządzenia innej osobie szkody, bez upoważnienia, wpływa na automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przekazywanie danych informatycznych lub zmienia, usuwa albo wprowadza nowy zapis danych informatycznych, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli oszustwo popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

7. GROOMING

Jest to uwodzenie przez Internet. Bardzo często w serwisach randkowych profile nieletnich składają się jedynie ze zdjęć. Tutaj nigdy nie ma żadnych dodatkowych informacji o właścicielu – czasem pola takie, jak „zainteresowania”, „lubię”, „nie lubię”, „marzę” uzupełniane są poprzez wybranie już gotowych odpowiedzi. Dialogiem i interakcją między użytkownikami są zdjęcia oraz znajdujące się pod nimi komentarze. Niektórzy zamieszczają upozowane erotycznie zdjęcia. Komentarze zamieszczane przez innych użytkowników często są bardzo dosłowne i wulgarne. Takie upublicznianie zdjęć może doprowadzić do nawiązania nieodpowiednich i niebezpiecznych znajomości, może ułatwić nadużycia, polegających na kopiowaniu i zamieszczaniu tych zdjęć w innych serwisach, gdzie mogą być one komentowane w obraźliwy sposób, wyśmiewane i wykorzystywane w cyberprzemocy. Zakładanie profili w serwisach społecznościowych (w tym randkowych) jest często zabronione przez regulamin dla osób poniżej 18 (czasem 15) roku życia.

Powyżej przedstawione działanie jest przestępstwami na gruncie Kodeksu karnego, za które grozi odpowiedzialność karna

Art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego]

§ 1. Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto w celu swojego zaspokojenia seksualnego lub zaspokojenia seksualnego innej osoby prezentuje małoletniemu poniżej lat 15 wykonanie czynności seksualnej.

§ 5. Karze określonej w § 3 podlega, kto prowadzi reklamę lub promocję działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi małoletniemu poniżej lat 15. zakazane nawiązanie kontaktu z małoletnim:

V. ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Na zasadach określonych w kodeksie karnym odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat (art. 10 kodeksu karnego). Jednakże możliwe jest, aby osoba, która ukończy 15 lat ponosiła odpowiedzialność na zasadach określonych w kodeksie karnym. Natomiast nie tyczy się to przestępstw wcześniej wymienionych. Nie oznacza to jednak, że osoba niepełnoletnia nie ponosi odpowiedzialności karnej, jeżeli dopuści się wyżej opisanego przestępstwa. Jeżeli powyżej wymienione przestępstwo popełni osoba niepełnoletnia, która ukończyła 13 lat, ale nie ukończyła 17 roku życia, ponosi ona odpowiedzialność karną wedle przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

ZAGROŻENIA I PUŁAPKI ŻYCIA MŁODZIEŃCZEGO

Art. 7 ww. ustawy zawiera katalog środków wychowawczych, które mogą zostać zastosowane wobec nieletnich, a są to:

- 1) upomnienie;
- 2) zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody w całości albo w części, do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, do wykonania prac społecznych, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym, w szczególności terapii uzależnień, psychoterapii, psychoedukacji, lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, do powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub do zaniechania używania substancji psychoaktywnej;
- 3) nadzór odpowiedzialny rodziców albo opiekuna nieletniego;
- 4) nadzór organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej, której celem statutowym jest praca z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, zapobieganie demoralizacji nieletnich lub pomoc w readaptacji społecznej nieletnich, pracodawcy albo osoby godnej zaufania udzielających poręczenia za nieletniego;
- 5) nadzór kuratora sądowego;
- 6) skierowanie do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją;
- 7) zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju;
- 8) przepadek przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek równowartości przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, których wytwarzanie, posiadanie, obrót, przesyłanie, przenoszenie, przewóz lub przechowywanie jest zabronione, przepadek przedsiębiorstwa albo jego równowartości, przepadek korzyści majątkowej albo jej równowartości lub przepadek przedmiotów czynów zabronionych;
- 9) umieszczenie w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim, zwanej dalej „rodziną zastępczą zawodową”;
- 10) umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- 11) umieszczenie w okręgowym ośrodku wychowawczym.

VI. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Dopuszczenie się powyżej wskazanych czynów rodzi również odpowiedzialność cywilną. Wynika ona z art. 415 kodeksu cywilnego, który stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Podobnie jak przy odpowiedzialności karnej małoletni ponoszą również odpowiedzialność cywilną. Wcześniejsze dwa przepisy należy rozumieć w ten sposób, że małoletni, który ukończy 13 lat zaczyna ponosić odpowiedzialność cywilną za swoje czyny. Z uwagi na to, iż zazwyczaj dzieci w tym wieku nie mogą dopełnić obowiązku odszkodowawczego – przez to, że nie posiadają majątku, wraz z nimi zobowiązani do ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej są ich rodzice bądź opiekunowie.

Art. 426. Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Art. 427. Kto z mocy ustawy lub umowy jest zobowiązany do nadzoru nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można, ten obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez tę osobę, chyba że uczynił zadość obowiązkowi nadzoru albo że szkoda byłaby powstała także przy starannym wykonywaniu nadzoru. Przepis ten stosuje się również do osób wykonywających bez obowiązku ustawowego ani umownego stałą pieczę nad osobą, której z powodu wieku albo stanu psychicznego lub cielesnego winy poczytać nie można.

NIE DOPUŚĆ DO TAKICH SYTUACJI!! BĄDŹ BEZPIECZNY W SIECI!

Jeśli doświadczasz cyberprzemocy, powiedz o tym zaufanej osobie dorosłej. Z jej pomocą będzie Ci łatwiej poradzić sobie z tą sytuacją. Postaraj się nie kontaktować ze sprawcą cyberprzemocy i nie odpowiadać na jego zaczepki. Dzięki temu unikniesz prowokowania go do dalszych działań. Zachowaj wszystkie dowody cyberprzemocy!

Dowodami mogą być: wiadomości e-mailowe wiadomości sms, mms wpisy na stronach internetowych, komentarze do wpisów lub do zdjęć na forach, blogach, serwisach społecznościowych itp. zdjęcia, grafiki treści rozmów prowadzonych przy użyciu komunikatorów, czatów.

VII. PODSUMOWANIE

Jeżeli ktoś naruszy Twoje prawa możesz i powinieneś się bronić. Masz do tego prawo! Jeżeli nie chcesz, aby ktoś dowiedział się o Twoich problemach możesz zadzwonić i anonimowo porozmawiać z kimś, kto Ci pomoże. Numer 112 to numer alarmowy, pod który możesz zadzwonić, gdy znajdziesz się w niebezpiecznej sytuacji. Zadzwonź pod ten numer, jeśli uważasz, że potrzebna jest interwencja policji, straży pożarnej lub pogotowia.

**JEŚLI JESTEŚ OFIARĄ PRZESTĘPSTWA BEZ WZGLĘDU NA WIEK, PŁEĆ, RASĘ,
NARODOWOŚĆ ITP. MASZ PRAWO DO ZŁOŻENIA ZAWIADOMIENIA O PRZESTĘPSTWIE
W NAJBLIŻSZEJ JEDNOSTCE POLICJI LUB PROKURATURZE.**

Jest bardzo wiele zagrożeń dla życia młodzieńczego. W przedmiotowym opracowaniu przedstawiono tylko część z nich, zagrożeń dla młodych ludzi jest o wiele więcej. Młodzież musi naprawdę mocno uważać, aby nie wpaść w żadne z przedstawionych wyżej zagrożeń. Młodzi ludzie są szczególnie narażeni na różnego rodzaju wpływy, a zatem potrzebują w swoim życiu wsparcia osób bliskich i ich autorytetu.

FUNDACJA STUDENCKA „MŁODZI–MŁODYM”

Organizacja Pożytku Publicznego (OPP)

KRS: 0000270261
REGON: 240629137
NIP: 949-204-42-31

ul. Bór 116
42-202 Częstochowa

infolinia: 795-795-747
e-mail: biuro@fsmm.pl
www.fsmm.pl
facebook.com/fs.mlodzi.mlodym